

Jaarboek

Erfgoed Balen vzw

Beste lezer,

Het Jaarboek 2010, reeds het 9de in de reeks, ligt nu voor U. Zoals elk jaar hebben we weer beroep kunnen doen op verschillende medewerkers om deze uitgave te vullen met interessante bijdragen over onze gemeente en regio. De talrijke foto's, meestal nog nooit verschenen, maken van dit nieuwe jaarboek opnieuw een echt 'collectors item'.

Het jaarboek bevat weerom voor elk wat wils: pure nostalgie en enkele ernstige en actuele bijdragen.

Het eerste deel over de bewoning in het Balense centrum tijdens de periode 1931 tot 1947 brengt heel wat leuke herinneringen met zich mee.

Frans Peeters dook opnieuw even in de archieven en zette alles in verband met stamboomonderzoek nog eens op een rijtje. Zeker de moeite waard om even door te nemen.

Naar aanleiding van de nakende herdenking van 100 jaar WOI (2014) zijn bijdragen met betrekking tot de eerste grote oorlog zeer actueel. Tom Vanleeuwen schreef deel vijf waarin we heel wat te weten komen over het jaar 1915.

Het leven van beeldhouwer en kunstenaar Eduard Daems uit Turnhout, die ook in Balen tal van werken afleverde, wordt kort beschreven door Herman Lauwers, familielid van Daems.

Jaak Jansen werd opnieuw bereid gevonden om een stukje te schrijven over het kerkelijk erfgoed uit onze eigen Sint-Andrieskerk. Hij vertelt ons heel wat over de oudere biechtstoelen, maar vooral over deze die staan opgesteld in de kruisbeuk van de Balense centrumkerk.

De geschiedenis van de kapel te Grees-Hulsen wordt door Alex Smeyers uitvoerig beschreven en 60 jaar Evangelische Kerk te Balen wordt kort toegelicht door Harald Van der Avoird.

200 jaar Balen jaarmarkt wordt eveneens kort toegelicht. Archieven met betrekking tot dit thema zijn zeldzaam maar toch werd aan de hand van getuigenissen een dui-

delijk beeld geschetst van het kermis- en jaarmarktgebeuren tijdens de eerste helft van de 20ste eeuw.

Tot slot blikte Vic Berckmans, zoals elk jaar, even terug op het voorbije jaar met het jaaroverzicht 2009 en sluiten onze archiefvorschers af met enkele bijzondere en leuke stukken uit ons eigen archief.

Als voorzitter van Erfgoed Balen wil ik alvast al de medewerkers aan dit jaarboek van harte bedanken voor hun bijdrage maar vooral wens ik U als lezer veel lees- en kijkplezier.

Richard Vermeulen
Voorzitter Erfgoed Balen vzw

Het Centrum

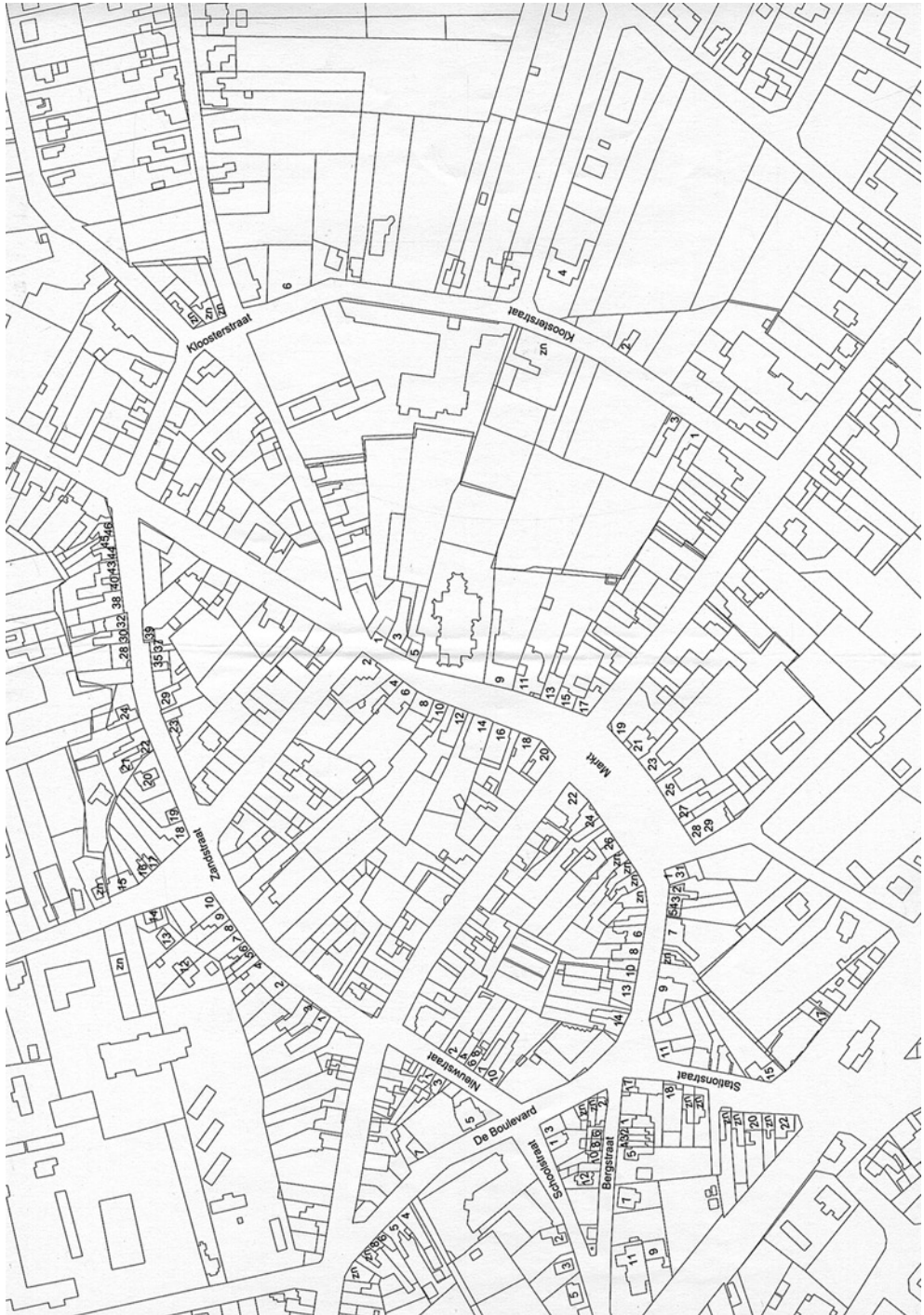
Herman Cuypers, Louis Kemps.

In deze bijdrage bekijken wij het centrum in de jaren 1930-1947. We vertrekken op de Markt, gaan langs de Statiestraat en het Statieplein naar de Bergstraat, de Schoolstraat (Bevrijdingsstraat) en de Boulevard (Alfons Dierckxstraat). We keren terug naar de Nieuwstraat en steken de Vaartstraat over naar de Zandstraat. De Kerkstraat steken we eveneens over en we volgen de Kloosterstraat (Gustaaf Woutersstraat) tot aan de Steegstraat. In een latere bijdrage komen Vaartstraat, Kerkstraat en Steegstraat nog aan bod om het centrum volledig te bestrijken.

Aangezien we een welbepaalde periode bekijken, is het mogelijk dat de gezinssamenstelling niet volledig is: sommigen zijn al het huis uit en anderen moesten nog geboren worden. Gezien het wisselen van de bewoners is het mogelijk dat hier en daar iemand vergeten werd, maar we deden ons best alle bewoners te achterhalen. Dank aan allen die ons hielpen bij het opsporen van al deze gegevens.

De Kerkstraat met rechts de winkel van 'Jef van Kaartjes'.

De Markt.

Nummer 1.

In de kledingzaak 'De Gouden Schaar' woonde Jozef Bergmans, geboren te Balen op 04/01/1878 en overleden op 05/03/1940, zoon van Henricus en Catharina Bigelbach en gehuwd te Balen op 05/08/1898 met Maria Julia Hus, geboren te Balen op 24/04/1872, dochter van Petrus en Maria Peeters.

Als kinderen vinden we:

- Petrus Carolus Joannes, geboren op 16/10/1898
- Richard Rudolf, geboren op 07/03/1902 en sinds 14/11/1934 gehuwd met Anna Leonia Odrada Wils.
- Maria Julia Malina, geboren op 23/08/1908. Deze laatste verhuisde naar Leopoldsburg na haar huwelijk te Balen op 19/05/1936 met Henricus Frans Plesers. Alle drie hadden zij als beroep kleermaker.

Achter het huis liet 'Jef van Kaartjes' een naaiatelier bouwen, dat pas in de jaren tachtig gesloopt werd door bakker Alfons Berckmans, toen de kledingwinkel al tegen de vlakte lag. Jef kreeg een straat naar hem genaamd op Driehuizen omdat hij als stichter van de Balense Socialistische Partij zitting had als gemeenteraadslid van 1920 tot aan zijn dood.

Als meid stond Anna Maria Van Meensel ingeschreven. Zij was te Balen geboren op 11/05/1910 als dochter van Josephus Henricus en Virginia Anna Julia Berghmans en

De Markt richting Kerkstraat. Rechts de winkel van Ursula Van Balen, daarnaast de winkel van slagerij Van Ranst en verder de 'Gouden Schaar'. Links het huis van Petrus Jozef Swerts - Catharina Juliana Mariën, de woning van Frans Emiel Swerts - Joanna Virginia Dillen en daarachter het huis van Clement Wouters.

Inhoud

Het Centrum	5
Stamboomonderzoek volgens geboorte-huwelijks- en overlijdensregisters samen met bevolkingsregisters en kadasterlijsten.	95
Deel V: Het jaar 1915	103
Tekenaar, beeldhouwer en kunstenaar Eduard Daems	113
Restauratie van een biechtstoel in de Sint-Andrieskerk te Balen	119
Grote bedevaart naar de kapel van Grees	127
Een impressie vanuit de Evangelische kerk Pniël van Balen, Mol en Meerhout.	151
200 jaar Jaarmarkt te Balen	155
Balen in de media	183
Interessante lectuur uit ons eigen archief	201

Colofon

Redactie: Vic Berckmans en Richard Vermeulen.

Omslag: Het café "In Vlaanderen".

Ontwerp omslag: Drukkerij 'Het Zoeklicht'.

Corrector: Vic Berckmans.

Lay-out: Walter Vermeulen.

Uitgegeven door: Erfgoed Balen vzw.

Alle teksten verschijnen onder de enige en dwingende verantwoordelijkheid van de auteur, hier treft de kring als vzw geen rechtsaansprakelijkheid.

Verantwoordelijke uitgever: Richard Vermeulen voor
Erfgoed Balen vzw.

Bestellen en info:

Prijs van een jaarboek: €13.00

Te bestellen door overschrijving op rek. BE07-652-8040120-66 van Erfgoed Balen vzw, Vaartstraat 29 te 2490 Balen.

Rechtstreeks ook verkrijgbaar op ons kantoor, zelfde adres.

<http://www.erfgoedbalen.be>

e-mailadres: info@erfgoedbalen.be

© 2010 Erfgoed Balen vzw

D/2010/4953 (21)